

A SZABADSÁG LAPJA

2021. október 23.

1989. október 23. óta ez a jeles nap kettős nemzeti ünnep Magyarországon. Az 1956-os forradalom kitörésének napja és a Magyar Köztársaság 1989-es kikiáltásának napja.

Az 1956-os forradalom Magyarország népének a sztálinista terror elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca, amely a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt.

Az ifjúság és a hozzá csatlakozó tömeg azt mondta: ne legyen akárhogy! Elég volt a megalázottságból, a félelemből és kiszolgáltatottságból, az éjszakai elhurcolásokból és a rögtönítélő népbíróssági perekből.

A szabadságért vívott küzdelem a budapesti diákoknak az egyetemekről kiinduló békés tüntetésével kezdődött 1956. október 23-án. Az október 23-i budapesti tömegtüntetés a kommunista pártvezetés ellenséges reakciója és a fegyvertelen tömegre leadott véres sortűz következtében még aznap éjjel fegyveres felkeléssé nőtt. Ez a kommunista kormány bukásához, a szovjet csapatok visszavonulásához, majd a többpártrendszer visszaállításához és az ország demokratikus átalakulásához vezetett.

Apa persze kiment az utcára. Neki ott kellett lennie, ahol forrongott a levegő. Napokig kószált, mi pedig napokig rettegve vártuk. A kisfiú csak állt és az ablakon kibámulva várt...

Apa végül hazajött. Tépett volt a ruhája, beesett az arca, s mintha éveket öregedett volna. De közben lángolt a tekintete. Riadt volt, de büszke.

Szorosan magához ölelt a pincében.

Koncz Zsuzsa és Bornai Tibor dalával így állít emléket:

Zeng az ének

Terézvárosi fák alatt
sok konszolidált év elszaladt,
de semmit nem felejtett el az a kisfiú,
aki akkoriban titkon hittanra járt,
mert anya szerint az sosem árt,
csak apa volt ideges és szomorú.

A téren, ha este lett,
ropogtak a játékgyerekek,
s az ablakokban kigyúlt a lámpafény
néhány rokon, ha összegyűlt
és politikáról szó került,
csak suttogták, ami nem volt elmondható.
A kisfiú csak hallgatott,
És a néhány szó,
amit felfogott, hát minden volt,
csak nem megnyugtató.

A világvevő rádión, egy őszi alkonyon
egy recsegő hang a hazáról beszélt.
Apa fel-le járt, a kisfiú csak állt,
s hogy ne féljen úgy, hát énekelt
egy dalt, hogy

Zeng, zeng az énekszó
és az úttörő kedve jó,
mert szép az életünk,
ugye milyen jó nekünk!
Zeng, csak zeng az énekszó,
már a téren is hallható
és a háztetők felett,
mint egy elszabadult luftballon
lebeg.

Pár nap múlva egy hajnalon
megszólalt a telefon.
Egy ismerős hang sietve búcsúzott,
hogy ők elutaznak most messzire,
még az is lehet, hogy örökre,
de amint tudnak, majd írnak képeslapot.

A téren dörögtek a valódi fegyverek
s az ablakokban kihunyta a lámpafény.
A család egy délelőtt a pincébe költözött
s a kisfiú csak énekelte a dalt,
hogy

Zeng, zeng az énekszó és az úttörő kedve jó,
mert szép az életünk,
ugye milyen jó nekünk!
Zeng, csak zeng az énekszó,
már a téren is hallható
és a háztetők felett,
mint egy elszabadult luftballon
lebeg.

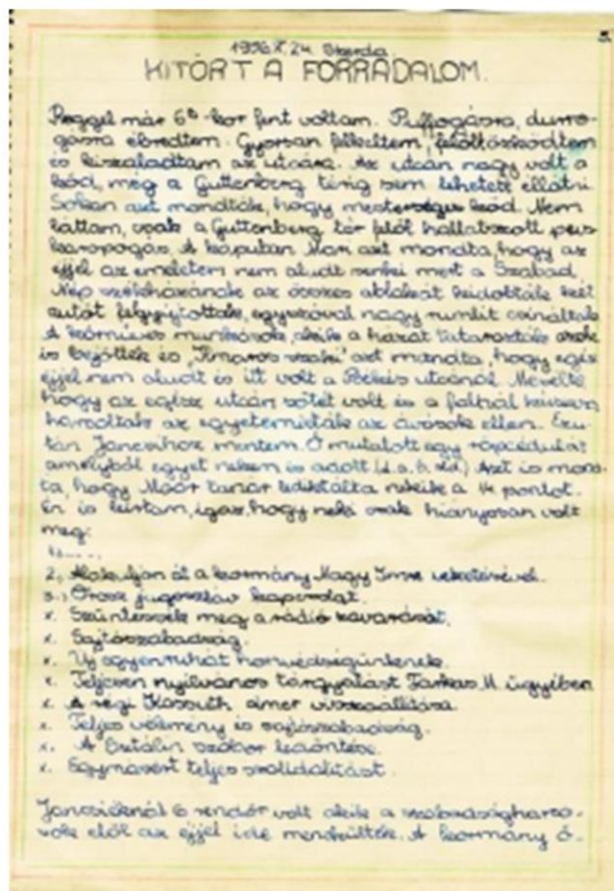
Képek az október 23-i tüntetésről

a Bem-szobornál és a Sztálin szobor ledöntésekor

Utcai harcok után

Részlet Csics Gyula 12 évesen írt naplójából.

Akkoriban a Röck Szilárd utca 10. alatt lakott, amely Budapest központjában található, de a forradalom alatt nem volt a harcok gócpontjában.

Az 1956-os forradalom 16 pontja az a követeléslista, amelynek első változatát a Szegedi Tudományegyetemen megalakult Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége (MEFESZ) fogalmazta meg 1956. október 20-án, majd a Műegyetemen az ország egyetemeinek küldötteiből alakult diákgyűlés résztvevői öntötték végleges formába október 22-én. A 16 pont futótűzként terjedt el az országban.

A budapesti egyetemisták és főiskolások október 23-i tüntetésének első állomása a belvárosi Petőfi-szobor volt.

Itt olvasták fel a 16 pontot, miután Sinkovits Imre elszavalta a Nemzeti dalt.

- Vonják ki a szovjet csapatokat!
 - Új, alulról kiinduló választások legyenek a Magyar Dolgozók Pártjában!
 - Nagy Imre alakítson kormányt, a sztálinista-rákosista bűnösöket váltsák le!
 - Általános, egyenlő, titkos választásokat, több pártot, új nemzetgyűlést, sztrájkjogot!
- Vizsgálják fölül a magyar–szovjet, illetve a magyar–jugoszláv kapcsolatokat a kölcsönös be nem avatkozás jegyében!
 - Szakemberek bevonásával szervezzék át a gazdasági életet, a hazai adottságok és a nép létérdekei alapján!
 - Hozzák nyilvánosságra a külkereskedelmi szerződéseket (a magyar közvélemény nem tud semmiről), a jóvátétel tényleges adatait!
 - Vegyék teljes revízió alá az ipari normákat, vizsgálják ki a bérköveteléseket, állapítsák meg a munkás létminimumot!
 - Független bíróság vizsgálja felül az összes politikai gazdasági pert, bocsássák szabadon az ártatlanul elítélteket, szállítsák haza a Szovjetunióba hurcolt foglyokat!
 - Teljes vélemény- és szólásszabadságot, szabad rádiót!
 - Távolítsák el a Sztálin-szobrot! Helyére 1848–49-es emlékmű kerüljön!
 - Új, nemzeti jellegű címert! A katonáknak új, a magyar hagyományoknak megfelelő egyenruhát! Március 15. legyen nemzeti ünnep, október 6. nemzeti gyászünnep és tanítási szünet!
 - Szolidaritást a lengyel néppel!
 - Október 27-én üljön össze egy országos diákkonferencia, ahol megvitatják a követeléseket!

November első napjaiban az új kormány megkezdte a tárgyalásokat a Szovjetunióval a szovjet csapatok teljes kivonásáról, a Varsói Szerződésből való kilépésről és az ország semlegességéről. A szovjet politikai vezetés azonban a kezdeti hajlandóság után meggondolta magát, és miután a nyugati nagyhatalmak biztosították arról, hogy nem nyújtanak a magyar kormánynak segítséget, november 4-én a szovjet csapatok hadüzenet nélküli háborút indítottak Magyarország ellen.

Az aránytalan túlerővel szemben egyedül maradt ország több napon át folytatott szabadságharca így végül elbukott.

Minden népnek vannak ünnepei

Minden ünnepnek vannak virágai

Minden ünnepnek vannak fényei, a tisztelet és az emlékezés fényei

Minden ünnepnek vannak hangjai, a legszebbek a szabadság hangjai

A szabadság olyan, mint a napfény, olyan, mint a szellő

a szabadság olyan, mint egy mosoly, olyan, mint egy simogatás

a szabadság olyan, mint egy csokor virág

a szabadság azt jelenti, hogy felemelt fejjel járok

azt jelenti, hogy az emberek szemébe nézek

azt jelenti, hogy bátran nevetetek és sírhatok

azt jelenti, hogy szabadon szerethetek

azt jelenti, hogy szabadon álmodhatok.

Divat az ötvenes években

RÁDIO	FOTO, OPTIKA
Francia Linguaphont reszek. 127-880.	Exakta Vorex Tes- sáros és Rolleikin eladó. Vas. de. Gu- ttenberg tér 2. II. 4.
Rádiójavítás gyor- san, jól. Zsellér. Szigony u. 19. Tel.: 141-181. Du. 2- 8-ig.	Contax III. fény- mérős, Sonnar 1:1.5 igényesnek eladó, tartozékokkal (áll- vány, kazetták stb.), 6950,- Ft. 158-452. Este.
Megvesszük jó álla- potban levő hangle- mezeit, kottáit, ze- neli tárgyú könyveit. Állami Könyvtér- jesztő Váll. zenei antikváriuma. Bp., V. Múzeum krt. 31. T.: 534-583.	Rolleiflex 3.5 Tes- sárral eladó. Meg- tek. vasárnap du. 4-ig. Szövetség u. 22. II. 12.
Rádióját megjavi- tom vagy megve- szem. Krecz Géza u. harmincyolc. Csa- nádi utcai oldalon. Tel.: 290-455.	Fényképezőgép, Con- tax II. 1:2 Sonnar- ral eladó. Tel.: 343 -613.
Grundig Tk 5 gyárt- mányú magnetofon eladó. T.: 164-590.	Eladó Praktina FX. Zenith fényké- pezőgép, mindkettő új állapotban. Tel.: 161-490. Este.
5 csöves világvevő 300 Ft. Philips le- mezjátékos eladó. - 258-333.	Fenax I. 1:2 Son- narral eladó. Tel.: 424-202.
Táskarádió Orion, lemezjátékos Supra- fon eladó. VII. Her- nád 50. Márton.	Contax D. fényké- pezőgép új állapo- tban eladó. Gláz, VI. Eötvös u. 22. I. Este.
Rádiójavítás az Ön lakásában azonnal garan- ciával. Köves, Szinyei-Merse u. egy 115-742.	
Rádióját, televízió- ját lakásán garan- ciával megjavítom. 310-417. Hajnal, Néphadszerek 18-20.	